
Halaber, beharrezkoa da lehen mailako arreta sendotzea, beste maila batzuekiko integrazio asistentzian aurrera eginez eta, bereziki, eremu soziosanitarioan; garrantzizkoa da ere lehen arretako kontsultak desburokratizatzea, asistentziaren erabakigarritasuna areagotzeko. Lehen mailako arreta indartuko da, langile fakultatiboan eta erizainen plaza berriak gehituz, eta bultzada hori bideratuko da herritarrek beren osasun-egoeraren jarraipenean arreta hobea izan dezaten, bai eta balizko gaixotasun berrien kasuan -hala nola, koronabirusarekin- identifikatu, miatu, jarraitu eta kontrolatzeko lanetan.

Administrazio-arloak ere indartuko dira, profil funtzional berrien eta horien prestakuntzaren alde eginez. Osakidetzak, halaber, Lehen Arretako Farmazialariaren figura bultzatuko du, ezarritako zerbitzu-zorroarekin, profesionalei aholkuak emateko xedez.

Lehen Arretako medikuak eta erizainak indartzeko beste formula bat hau izango da: Pediatriako MIR eta Familia eta Komunitate Medikuntzako MIR eta EIR prestakuntzei lehentasuna ematea. Helburu horrekin, konpromisoa da Euskadin egiaztatutako irakaskuntza-gaitasuna ahalik eta gehien aprobetxatzea, ahalik eta plaza gehien ahalbidetzeko. Horrela, EHUrekiko lankidetzak jarraituko du, Familia Medikuntza ikasketen programan beste irakasgai bat bezala sar dadin, espezialitate horri prestigioa emanez.

Lehen Arretako egitura berriak irekitzeari ekingo zaio, bai eta hala behar duten osasun-zentroak birmoldatu eta eraberritzeari ere, hautemandako beharren eta ezarritako plangintzaren arabera, Osakidetzaren azpiegiturei buruzko atalean adierazten den bezala.

3. Osasun Publikoa

Osasun Publikoaren helburua da euskal herritarren osasuna babestea eta sustatzea, interes handieneko ondasun publikoa baita, horretarako pertsonen eskubideak bermatuz osasunaren, aukera-berdintasunaren eta ekitatearen arloan; osasunaren baldintzatzaileen gainean jardutea; gaixotasunak, lesioak eta desgaitasuna prebenitzea; eta pertsonen osasuna babestea eta sustatzea, bai eremu indibidualean, bai kolektiboan.

Osasun Sailaren zerbitzuak, dotazioak eta programak azken urteotan osasun publikoak izan duen bilakaera garrantzitsuaren arabera egituratzeko, legegintzaldi honetan Osasun Publikoaren Legea onartuko da, hainbat alderdi indartzeko; hala nola, alerta-sistemak eta erantzun azkarreko sistemak, euskal herritarren osasunerako mehatxu izan daitezkeen arriskuak detektatzeko. Osasun Publikoaren informazio-sistema ere sendotuko da.

Covidek izan dituen ondorio nagusietako bat izan da Osasun Publikoak asistentziaren arloan izan behar duen zereginari buruzko ikuspegia aldatzeko premia nabarmena dagoela. Horrela, Osasun Publikoa ospitale-eremuan ez ezik, Osakidetzako Lehen Arretan ere sartuko da. Ondorioz, landa-epidemiologiako gailuak ESIetan integratuko dira, laguntza-jarraitutasun handiagoa eskaintzen duen osasun-arretan aurrera egiteko.

**OSASUNAREN
SUSTAPENA ETA OSASUN
KOMUNITARIOAREN
GARAPENA**

Pertsona guztiek
beren osasunerako
erabakirik onenak har
ditzaten eta ingurune
eta komunitate
osasungarriak sortzen
laguntzeko.

Osasuna Politika Guztietan paradigman oinarrituta, osasunaren prebentzio- eta sustapen-programak bultzatuko dira zeharka euskal politika publiko guztietan. Hala, Euskadiko osasun publikoaren erakunde- eta lurralde-antolamendua artikulatuko du legeak, bai eta osasunaren arloan eskumenak dituzten erakunde eta organismoen arteko koordinazioa eta lankidetzaren ere.

Gainera, osasunaren aurkako mehatxu berriei egokitu-tako Osasun Publikoko zerbitzuak ezarriko ditu legeak, osasun komunitarioaren ideia garatuz eta teknologiaren eta ikerketaren aldeko apustua eginez, prebentziozko elementu zuzentzaile gisa.

INGURUNE ETA BIZIMODU OSASUNGARRIAK SUSTATZEA

Osasuna sustatzeak berekin dakar gizarte-, ekonomia-, ingurumen- eta lan-baldintzetan eragitea, osasunerako egokiak diren inguruneak sustatzeko. Halaber, ekintza komunitarioa indartu nahi du, komunitateek berek prozesuetan parte har dezaten, horien bidez osasun-premiei hobeto erantzuteko, osasunaren baldintzatzaileak hobeto kontrolatzeko eta, ondorioz, ongizatea eta bizi-kalitatea hobetzeko.

Lan-arlo honen funtsezko beste alderdi bat bizimodu osasungarriak sustatzea da, pertsonak, bizitzan zehar, beren osasunerako eta komunitatearentzat onuragarriak diren erabakiak har ditzaten.

OSASUN KOMUNITARIOA

Horretarako, sarean lan egiteko prozesuak bultzatu eta garatzen jarraituko da toki- eta komunitate-mailan, erakundeen, tokiko eragileen eta komunitateko kideen artean osasuna hobetzen lagunduko duten aliantzak eta sinergiak sortuz.

Euskadi Aktiboa proiektuan aurrera egingo da, pertsona, erakunde edo kolektibo orok bere ingurunean edo komunitatean dauden osasun-aktiboak identifikatu eta barneratu ahal izan ditzan.

Gainera, Osakidetzako erakunde guztiek esku-hartze komunitarioko plan bat zehaztuko dute, udalerrri guztietan osasuna sustatzeko eta prebenitzeko jardueren hedapena sustatzeko, Osasun Publikoaren sarearekin, udalerriekin eta tokiko osasun-aktiboekin koordinatuta.

“Preskripzio soziala” bezalako tresnak bultzatuko dira; honelakoek Lehen Arretako profesionalei aukera ematen die kontsultara joaten diren pertsonak beren udalerrriko edo komunitateko jardueretara bideratzeko, inguruko baliabideak erabil ditzaten.

ELIKADURA OSASUNGARRIA

Elikadura osasungarriak erabatekoa eta orekatua izan behar du, eta bizitzako etapa edo egoera bakoitzera egokitu; horrez gain, elikagai osasuntsu anitzak izan behar ditu. Euskadin fruta eta barazki gehiago jateko, azukre eta gatz gutxiago hartzeko eta gantzen kontsumoa osasun-gomendioetara egokitzeko, elikadura osasungarrirako eta haurren obesitatearen aurkako estrategiak ezartzen jarraituko da.

Garatu beharreko beste neurri batzuen artean, elikadura osasungarriaren sustapenaren gaian osasun-arloko profesionalen sentsibilizazioa eta prestakuntza areagotzeko lan egingo da. “Vending osasungarria” Osakidetzako ospitale guztietara zabalduko da, eta

Elementu instrumentalak

ADIKZIOEI AURRE HARTZEA ETA ARRETA EMATEA

Sentsibilizatzen, prebenitzen eta errealitate berriei aurre egiten jarraitzeko, komunitate-esparruan eta babes-faktoreetan arreta jarritz.

sektoreen arteko lana egingo da Euskadiko vending-makinetan elikagai osasungarri gehiago eskura egon daitezen.

Eskuduntza duten beste erakunde batzuekin batera, azukredun edariak zergapetzeko aukera aztertuko da, azukrearen kontsumoa murrizteko neurri eraginkorra baita.

JARDUERA FISIKOA

Euskadiko helduen %30ek soilik egiten du osasun-egoera ona ziurtatzeko behar adinako jarduera fisikoa. Bizimodu aktiboak duen garrantziaz jabetuta, eta Kultura eta Hizkuntza Politika Sailarekin lankidetzan, Jarduera Fisikoaren eta Kirolaren Zuzendaritzaren bidez, jarduera fisikoa egitea sustatuko da euskal herritarren artean, Euskadi Europako gizarte aktiboenen artean kokatzeko..

SEXU- ETA UGALKETA-OSASUNA

Funtsezko alderdia da pertsonen osasunerako eta ongizaterako, emakumeek eta gizonek sexualitateari eta ugalketari dagokienez dituzten eskubide eta beharrei erantzuteko. Eusko Jaurlaritzak sexualitatea modu informatuan, osasungarrian, atseginean eta berdinzalean bizitzea sustatzen jarraituko du, eta arreta integrala, jarraitua eta kalitatekoa eskainiko du ugalketa-prozesuan zehar.

Horretarako, sexu-osasunerako informazio- eta hezkuntza-programek martxan jarraituko dute, genero-berdintasunean eta sexu-aniztasunaren errespetuan oinarrituta. Bereziki, nerabeen eta gazteen arteko hezkuntza afektiboa eta sexuala sustatzen jarraituko da, Osasun, Hezkuntza eta Gazteria Sailek batera parte hartuta.

Adikzioak osasun publikoko arazoa diren aldetik, erakundeek modu koordinatuan jorratu dituzte aspalditik, hainbat lan-ildotan; hala nola balio, ohitura eta bizi-estilo osasungarriak sustatzea, prebentzioa, arriskuak murriztea eta adikzioak dituzten pertsonen laguntzea.

Datozen urteei begira, adikzio-arazoak eta premia espezifikokoak dituzten kolektiboari arreta hobea ematea proposatzen da, bai eta arazo berrien aurrean esku-hartzea areagotzea ere (adibidez, substantziarik gabeko adikzioak, substantzia berriak edo sarbide-kanal berriak). Garrantzitsua da, halaber, substantzien arriskuari eta adikzioak eragin ditzaketen jokabideei buruzko gizarte-kontzientzia handiagoa sustatzen jarraitzea, gehien kontsumitzen diren substantzietan dagokienez (alkohola, kalamua, tabakoa eta nikotina-banaketarako gailu berriak), prebentzio komunitarioaren eta ingurumen-prebentzioaren bidez, eta aisialdi seguru eta osasungarria sustatuz. Halaber, beste erakunde eskudun batzuekin lankidetzan, joko patologikoaren prebalentzia murrizteko neurriak garatuko dira.

Azkenik, legegintzaldi honetan hasiko dira adikzioen arloko aintzatespenen deialdiak, toki-erakundeen, hirugarren sektorearen eta asistentzia-eremuaren prebentzioan eta asistentzian egindako lanari balioa emateko.

**ARRETA SOZIOSANITARIOAREN
EGITURA BULTZATZEA ETA
SENDOTZEA**

Gero eta handiagoak diren premia soziosanitarioei erantzuteko eta pertsonen bizi-kalitatea hobetzen laguntzeko.

GOBERNANTZA

Aldundiekin eta udalekin egindako akordioen bidez, eta gobernantza soziosanitarioari buruzko dekretu berriaren bidez.

**ARRETA INTEGRATUAN
AURRERA EGITEA**

Eta, horrela, arreta soziosanitarioko estrategia integral bat garatzea, abian jarritako jarduerak indartuko dituen eta neurri berriei helduko diena.